

20.32x24.64	1	2	עמוד	הזמן הירוק	03/2020	72235546-4
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהינתחומי הרצלי - 84260						

כותבים לנו

איום על ישראל ועל ירדן

תגובה לאורי יזהר: "אז מה אם רבין אמר"

אורי הייטנר

בספר השיחות שקיים שמעון שיפר עם אלון (מיל') עמוס גלעד - "המתריע", מתאר גלעד בפרוטרוט את ההונאה הגדולה של אוסלו; כיצד ערפאת, שלרגע לא העלה על דעתו להתקדם לשי, לום, הונה את ישראל, שהונתה את עצמה, כדי לשפר עמדות להמך שך המאבק נגדה. גלעד מתאר את שתי הרגליים האסטרטגיות שעליהן ניצבת תכנית ערפאת להכרעתה של ישראל: תביעת "זכות" השיבה והשתלטות על בקעת הירדן. תביעת השיבה נועדה "לשנות את המא"ז הרמוגרפי של ישראל". השליטה על בקעת הירדן ואיכלוסה ב-300 אלף פלסטינים נועדה להיות קפ"י צת מדרגה להשתלטות על ירדן. המטרה היא "אירידינטה של ירדן."

הפלסטינים של ירדן מתחברים לפלסטינים ביהודה ושומרון ואם אתה מוסיף לזה את ערביי ישראל - יש לך מסה קריטית שיכולה להפוך את ירדן לחלק מהמדינה הפלסטינית... זו הייתה התכנית הגדולה של ער-פאת. הוא אמר לעצמו בערך כך: באי"ש לא יהיו בכלל יהודים במסגרת הסכם שלום. בירדן יש מיליוני פלסטינים. בישראל יש מיליון וחצי ערבים. בגליל כבר יש רוב ערבי. זה אמנם ייקח זמן אבל בסוף יגיעו לאיוון דמוגרפי עם הערבים ו-400 אלף הפליטים שיגיעו לישראל מלבנון יהפכו תוך דור למיליון איש או אני לא יודע כמה, ותוסיף לזה את הפליטים שייקלטו במדינה הפלסטינית, וכך אתה מחריב גם את ירדן וגם את ישראל... זה מה שערפאת רצה. אני משוכנע שהוא לא התכוון בכלל להגיע לאיזושהו שלום שיש

ראלי, כל ישראלי, גם לא בשמאל, היה מוכן לחתום עליו". והנה, אורי יזהר מגייס דווקא אותו, משום מה, למאמר המזלזל בחשיבות בקעת הירדן וקורא לוותר עליה. יזהר מזלזל במקומה של הבקעה גם בהגותו של יגאל אלון ובמורשתו של רבין, ומציג אותה כאיוו דרישה ביטחונית שאולי הייתה רלוונטית בימיהם, אבל לא היום, בעידן הטילים המונחים המרויקים. אולם אלון היה מודע לחידושים הטכנולוגיים, כתב עליהם והסביר מודע בעידן שלהם משמעות השטח אינה פוחתת כהוא זה. ובוודאי שר-בין, שחי 15 שנים לאחר מות אלון היה מודע להם. הרי חמש שנים לפני נאומו המפורסם, בו הציג את הקווים האדומים שלו, חודש לפני הרצה, שיגרה ארה"ב טילים מונחים מדויקים ממרחק אלפי ק"מ לעיראק ועיראק תקפה בטילים את ישראל. הן באותם ימים שמעון פרס כתב את ספרו "המזרח התיכון החדש" שבו זלול בממד הטריטוריאלי של הבי-טחון. עמדתו של רבין הייתה שונה בתכלית. הוא הציב כקו אדום למו"מ על הסדר הקבע, בין השאר, את היותה של בקעת הירדן ישראלית, והקפיד לציין "בקעת הירדן במונח הרחב ביותר של המושג".

למה הוא התכוון בהגדרה הזאת? להגדרה של יגאל אלון. בנאום שנשא בוועידת הקיבוץ המאוחד בשפיים ב-1976, אלון היכה על חטא על השימוש במושג "בקעת הירדן", שעלול להתפרש באופן מצומצם ומצמצם: "לגבי שמה של בקעת הירדן, אני מודה שיש כאן בעיה. כאשר אנחנו מדברים על בקעת הירדן, הכוונה היא לרצועה רחבה למדי שבאגפה המזרחי היא נשענת על הנהר, ובאגפה המערבי היא נשענת על גב הבקעה שגובהו, במקומות מסוימים, אינו נופל מגב ההר המאוכלס בצפיפות במרכז

השומרון, ובחלקו אולי עולה עליהם בגובהו. הרצועה היא בהחלט אינה רק בקעתית". אלון נהג להזכיר, לצד בקעת הירדן, את מדבר יהודה, וכך הגדיר אותו באותו נאום: "מדבר יהודה, כפי שאני מגדיר אותו, זה מקריית ארבע עד ים המלח, ומאזור כביש יריחו ירושלים עד לנגב. זה מדבר גדול, דליל אוכלוסין, עם אפשרויות התיישבותיות לא מבוטלות ואנחנו כללנו אותו בתחומים שראויים ליישוב".

יזהר טוען שתמך בשעתו בתכנית אלון, אך היא כבר אינה רלוונטית, בשל הסכם השלום עם ירדן. אולם תכנית אלון הייתה תכנית שלום. ללא שלום אלון התנגד לנסיגה כלשהי, אבל תמורת שלום הסכים לוותר על האזורים המאוכלסים בצפיפות בערבים ביהודה ושומרון, ועמד על כך שגבול השלום יהיה לאורך הירדן ובקעת הירדן, במונה הרחב, תהיה ישראלית - ובכך תבי-טיח גבולות בני הגנה לישראל.

וכפי שמסביר עמוס גלעד, ויתור על בקעת הירדן יסכן הן את ישראל, הן את ירדן וכמובן את הסכם השלום עם ירדן. ולכן, ויתור כזה הוא טירוף לאומי. גם הירדנים מבינים זאת. לא בכדי הם חתמו על הסכם שלום עם ישראל, היושבת בבקעת הירדן. וגם אם לא יודו בכך בפומבי, הם יודעים שאין דבר שיסכן אותם יותר מנסיגה ישראלית מן הבקעה.

אחרי כישלון הסכם אוסלו, כיי-שלון ההתנתקות, דחיית הצעות השלום מרחיקות הלכת של ברק ואולמרט, קלינטון ואובמה בידי הפלסטינים, אורי יזהר אינו מפיך כל לקח, וממשיך ללכת עם הראש בקיר ולדקלם אותן סיסמאות שאבד עליהן כלח. הוא מזכיר לי את האיש שהלך בפעם החמישית לראות אותו סרט, בתקווה שהפעם יהיה לו סוף אחר.